

NIINA HATTUNEN (TOIM.)

OSAAMISEN KEHITTÄMINEN KESKI-KARJALASSA SEUDULLISEN KOULUTUSNEUVOJAN TOIMINNALLA

Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun julkaisuja
C:65

**OSAAMISEN KEHITTÄMINEN
KESKI-KARJALASSA SEUDULLISEN
KOULUTUSNEUVOJAN TOIMINNALLA**

Niina Hattunen (toim.)

POHJOIS-KARJALAN AMMATTIKORKEAKOULU
2012

Julkaisusarja	C:65
Julkaisusarjan vastaava toimittaja	Anna Liisa Westman
Kansikuva	Zirpus Design / Noora Hattunen
Taitto	Kaisa Varis

© Tekijät ja Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu

Tämän teoksen osittainenkin kopiointi on tekijänoikeuslain mukaisesti kielletty ilman nimenomaista lupaa.

ISBN 978-952-275-032-7

ISSN 1797-3856

Joensuu 2012

Julkaisumyynti	Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu julkaisut@pkamk.fi http://www.tahtijulkaisut.net
----------------	--

SISÄLLYS

1	Johdanto.....	5
2	Korkeakouluista uutta osaamista Keski-Karjalaan (Kuokka) -hanke.....	7
3	Keski-Karjalan seudullinen koulutusneujamalli.....	8
	Lähteet.....	17
Liitteet		
Liite 1	Keski-Karjalan seudullinen toimintamalli 1	
Liite 2	Keski-Karjalan seudullinen toimintamalli 2	

1 JOHDANTO

Osaamisen kehittäminen Keski-Karjalassa seudullisen koulutusneuvojan toiminnalla -selvitys on toteutettu yhteistyössä asiantuntija Kari Kallbergin kanssa keväällä 2012. Selvitystä varten on haastateltu 16 Keski-Karjalan ja Joensuun seudun koulutus-, -kunta ja asiantuntijaorganisaatioita ja heidän yhteyshenkilöään. Selvityksen tuloksena voi todeta, että yhtä lukuun ottamatta tapaamisissa nähtiin seutukunnan osaamisen kehittämistä tukevan koulutusneuvojan tehtävä hyväksi tai jopa välttämättömäksi. Toiseksi yhteiseksi näkemykseksi nousi, että esitettävä toiminta- ja ylläpitomalli pitää olla sellainen, että se takaa jatkuvan ja pysyvän toiminnan. Kolmanneksi painotukseksi muodostui se, että koulutusneuvojan tulee sijoittua Keski-Karjalassa toimivaan jo olemassa olevaan organisaatioon. Vaihtoehtoisina nousivat esille Keski-Karjalan kehitysytio Oy KETI ja Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymän Kiteen toimipiste. Lisäksi korostettiin, että koulutusneuvojan palvelujen saatavuus on varmistettava koko seutukunnan alueella.

2 KORKEAKOULUISTA UUTTA OSAAMISTA KESKI-KARJALAAN (KUOKKA) -HANKE

Korkeakouluista uutta osaamista Keski-Karjalaan (KUOKKA) oli Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun hallinnoima ESR-rahoitteinen hanke, jonka osatoteuttajana toimi Keski-Karjalan kehitysytio Oy KETI. Hankkeen toteutusaika oli 1.9.2009–31.8.2012.

Hankkeen lähtökohtana oli Keski-Karjalan rakennemuutos ja sen asettamat haasteet osaamisen kehittämislle. Keski-Karjala hyväksyttiin rakennemuutosalueeksi vuonna 2009–2010. Hankkeen kohderyhmään kuuluivat Keski-Karjalan työikäinen väestö, elinkeinoelämä, julkinen ja kolmas sektori sekä korkeakouluopiskelijat.

Yksi hankkeen tavoitteista oli kohottaa Keski-Karjalan osaamis- ja koulutustasoa. Hanke järjestikin Keski-Karjalassa seminaareja, Studia Generalia -luentoja sekä useita koulutuksia. Lisäksi hanke tuki tavoitteiden mukaisesti Keski-Karjalan koulutustarpeisiin vastaavien korkeakoulutusoisten opintojen järjestämistä.

Hankkeen tavoitteena oli luoda viranomaistyötä täydentävää neuvonta- ja ohjauspalveluita aikuisväestölle, joka koulutautuu työn ohella uudelleen. Hankkeen aikana suunniteltiin, että kirjastoihin tehdään palvelupisteitä, joista voi saada tietoa aikuiskoulutuksesta Akkuna-portaalin kautta. Tavoite ei toteutunut suunnitellusti hankkeen aikana.

Hankkeen tavoitteena oli myös edistää koulutuksen tiiviimpää työelämäläheisyyttä siten, että siinä tunnistetaan reaaliaikaiset ja tulevat osaamistarpeet. Hanke selvitti yhteistyössä KETI:n ja muiden hankkeiden kanssa Keski-Karjalan koulutustarpeita. Esille nousseet tarpeet kirjattiin Keski-Karjalan koulutus-, kehittämisl- ja innovaatio-suunnitelmaan sekä välitettiin koulutusorganisaatioille.

Tavoitteena oli myös tuoda korkeakoulujen ja korkeakouluopiskelijoiden osaaminen osaksi elinkeinoelämän, julkisen ja kolmannen sektorin kehittämistoimintaa sekä yritysten tuotekehitys- ja innovaatiotoimintaa. Hankkeen aikana käynnistyi useita opinnäytetöitä sekä selvitystyö. Hankkeessa toteutettiin Korkeakouluista uutta osaamista: Opas yrityksille ja yhteisöille -julkaisu, jossa kerrotaan yrityksille korkeakoulu-yhteistyön mahdollisuuksista.

Lisäksi hankkeen päämääränä oli juurruttaa ja vakiinnuttaa Pohjois-Karjalan maakuntakorkeakoulun toiminta Keski-Karjalaan. Maakuntakorkeakoulutoiminnan jatkuvuutta suunniteltiin hankkeen ohjausryhmän ja maakuntakorkeakoulun seudullisen ohjausryhmän työkokouksissa. Kokouksissa luotiin toimintamalli (liitteet 1. ja 2.) sekä toimintasuunnitelma, jonka seudulliset toimijat hyväksyivät.

Tavoitteisiin kuuluivat myös yrittäjyyden edistäminen Keski-Karjalassa sekä korkeakoulujen opiskelijoiden ja seudullisten toimijoiden yhteistyön tiivistäminen. Hankkeen aikana järjestettiin Ideasta menestykseen -seminaari, joka käynnisti innovaatiokuukauden Keski-Karjalassa. Lisäksi hanke järjesti opiskelija-yrittäjä-kunta

-sensusjä Keski-Karjalassa. Tapahtumassa kohtasivat opiskelijat, yrittäjät ja yhteisöt. Opiskelijoilla oli mahdollisuus verkostoitua yrittäjien kanssa ja yrityksillä tavata tulevaisuuden tekijöitä ja keskustella mm. harjoittelu- ja opinnäytetyömahdollisuuksista. Senssien tarkoituksena on ollut myös yrittäjyyteen tutustuminen ja sisäisen yrittäjyyden herättäminen.

Projektin jatkoajan (1.1.–31.8.2012) lähtökohtana oli Kuokka-hankkeessa luodun seudullisen toimintamallin jatkuvuuden varmistaminen Keski-Karjalaan ja osaksi Pohjois-Karjalan maakuntakorkeakoulutoimintaa. Jatkoajan tavoitteena oli etsiä luodun toimintamallin kannalta tärkeitä avaintoimijat ja -organisaatiot sekä selkeyttää toimijoiden roolit ja vastuut, sitouttaa ne toimijat, jotka ovat ilmoittaneet ottavansa toimintamallin käyttöön ja sitoutuvat osallistumaan toimintaan, selvittää mahdollisuus seudullisen koulutuskoordinaattorin palkkaamiseen alueelle ja tehdä päätökset jatkosta. Tämän lisäksi tavoitteena oli selkeyttää seudullisen koulutuskoordinaattorin ja maakuntakorkeakoulukoordinaattorin roolit toimintamallissa.

Projektin lopputuloksena voi todeta, että Keski-Karjalassa on tarve ja tahtotila saada alueelle seudullinen koulutusneuvojamalli, mutta tässä taloudellisessa tilanteessa pysyvän toimintamallin rahoittamiseen ei ole resursseja. Keski-Karjalan seudullinen toimintamalli on kuvattu tässä selvityksessä ja se on käyttöön otettavissa myöhemmin. Keski-Karjalan toimijat ottavat ainakin osia koulutusneuvojan toimenkuvista toteutettavakseen nykyisissä toimissaan. Tällä tavalla seudullinen toimintamalli lähtee jalkautumaan Keski-Karjalaan eri toimijoiden yhteistyön tuloksena.

3 KESKI-KARJALAN SEUDULLINEN KOULUTUSNEUVOJAMALLI

Korkeakouluista uutta osaamista Keski-Karjalaan -hankkeelle (KUOKKA) myönnetyn jatkorahoituksen tavoitteeksi asetettiin selvittää toiminnan vakiinnuttamisen edellytykset Keski-Karjalassa. Selvitystyöhön kutsuttiin asiantuntijaksi Pohjois-Karjalan maakuntakorkeakoulun toimintaa käynnistämässä ollut Kari Kallberg. Tämä selvitys on laadittu kaavailun yhteistyöverkoston edustajien kanssa käytyjen keskustelujen perusteella. Keskustelut toteutettiin yhdessä projektipäällikkö Niina Hartusen kanssa.

Selvityksen lähtökohdat

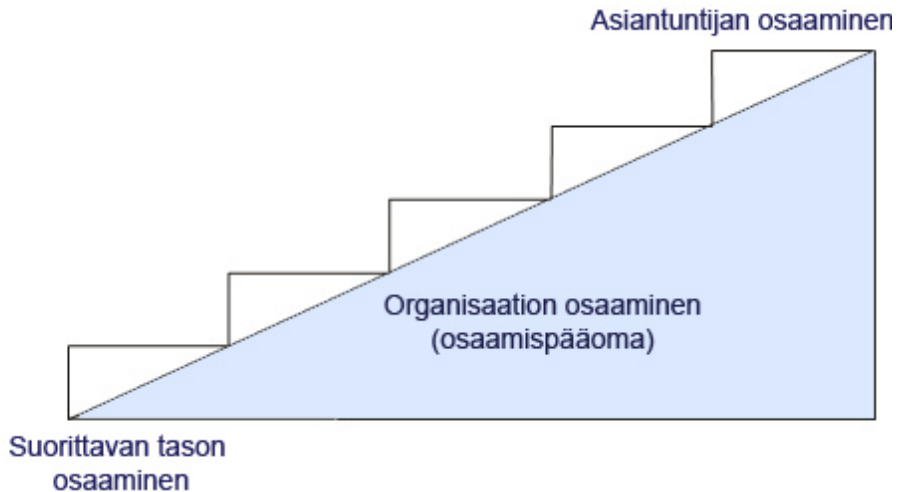
Selvityksen lähtökohtatilanteessa todettiin, että Keski-Karjalan tulevaisuuden haasteita ovat mm. väestön ikärakenne, aikuisväestön koulutustaso, osaavan työvoiman saatavuus, korkea työttömyys, syrjäytymisen lisääntyminen, maahanmuuttajien integroiminen yhteiskuntaan ja heidän osaamisensa hyödyntäminen, yritysraakenteesta johtuva yritysten kehittämis- ja innovaatiotoiminnan määrä, kuntarakenteen uudistus, valtionhallinnon palvelujen keskittyminen ja seutukunnan vetovoima.

Väestön ikärakenteen muutos johtaa siihen, että koko Pohjois-Karjalassa ja niin myös Keski-Karjalassa eläkkeelle siirtyvien määrä on suurempi kuin työelämään tulevien ikäluokkien koko. Tästä seuraa se, että osaavasta työvoimasta tulee olemaan puute. Osittain tätä on jo nyt havaittavissa. Toisaalta samaan aikaan seutukunnalla on korkea työttömyys, joka johtaa syrjäytymiseen. Myös seutukunnan heikko vetovoima vaikeuttaa asiantuntijatasoisten avoimien työpaikkojen täyttämistä. Keski-Karjalassa asuu paljon maahanmuuttajia, joiden osaamisen merkitys tulee kasvamaan työelämässä työikäisen väestön eläköityessä.

Osaamishaasteisiin vastaaminen

Keski-Karjalassa, kuten koko Pohjois-Karjalassa, aikuisväestön koulutustaso on selkeästi koko maan keskiarvoa alhaisempi. Kun työelämän osaamisvaatimukset kasvavat ja toisaalta nuorisoikäluokat pienenevät, tarvitaan joustavien ja räätälöityjen aikuis-

koulutusmahdollisuuksien kehittämistä. Seutukunnan osaamisen ja toisaalta osaavan työvoiman (erityisesti asiantuntijoiden) riittävyyden kannalta voidaan kehittää ja ottaa käyttöön esimerkiksi porrastomalli (kuvio 1), joka tarkoittaa työssä olevien osaamistason nostamista vähitellen työpaikkojen tarpeisiin.

Kuvio 1. Porrastomalli. Organisaation osaaminen kasvaa yksilöiden osaamisen vahvistamisen seurauksena. Samalla varmistetaan hiljaisen tiedon säilyminen organisaatiossa. Kun yksilöiden ja organisaatioiden osaaminen kasvaa, kasvaa koko alueen (seudun) osaamispääoma.

Porrastomallilla nähdään olevan vaikutusta varsinkin matalan tuottavuuden alojen ja yritysten innovaatiotoiminnan kehittämiseen:

Ennakoivan innovaatiotoiminnan välineiden tehokkuus määrittää mielekkään kansallisen t&k-panostuksen suuruuden. Rajoittavana tekijänä on työvoiman riittävyys ja innovaatiopolitiikkaan sisältyvä alueellinen tai toimialakohtainen taito kouluttaa henkilöstölle innovaatioiden hyödyntämisessä tarvittava osaaminen. Kun työvoiman määrä ei kasva, haasteena on työvoiman jatkuvan osaamisen kehittäminen työvoiman porrastomallin avulla. Porrastomallin rakenteilla kohteena olevan klusterin työvoiman osaamista nostetaan koulutuksen kautta aina aikaisempaa vaativammalle osaamistasolle, minkä rekrytoivat yritykset edellyttävät työvoimalta. (Sneck, Huovari, Volk, Hannula & Taivasalo 2007, 16.)

Joustavat ja monipuoliset osaamisen kehittämismahdollisuudet vaikuttavat osaltaan myös alueen tai seutukunnan vetovoimaan.

Kokemuksia Pohjois-Karjalan maakuntakorkeakoulun toiminnasta

Keski-Karjalassa valtaosa yrityksistä on pieniä ja keskisuuria. Pohjois-Karjalan maakuntakorkeakoulun Polvijärvellä syksyllä 2009 tehdyssä maaseutumaisten yritysten osaamistarveselvityksessä yrittäjien selkeä viesti oli, ettei yrityksissä tarvita koulutusta. Kun koulutustarpeiden sijasta lähdettiin selvittämään yritysten kehittämistarpeita, huomattiin lähes kaikkiin kehittämistarpeisiin liittyvän koulutustarpeita. Samalla todettiin, että suurin osa tarpeista liittyy ammatilliseen koulutukseen. (Rintamäki 2009.)

Pielisen Karjalassa selvitettiin vuoden 2011 aikana yritysten innovaatiotoiminnan kehittämistä. Selvityksen tuloksena oli lukuisia yritysten tuotteiden konkreettisia kehittämistarpeita, joita esimerkiksi korkeakoulut voivat omalla asiantuntemuksellaan ja opiskelijoiden työpanoksella tukea. (Sarkkinen 2011.)

Pohjois-Karjalan maakuntakorkeakoululla on Pielisen Karjalassa ollut koulutuskoordinaattoritoimintaa (koulutusneuvoja) vuodesta 2008. Vuodesta 2011 lähtien sekä Lieksassa että Ylä-Karjalassa (Nurmes ja Valtimo) on toiminut kaupunkien resursoinnilla osa-aikaiset koulutuskoordinaattorit. Toiminnasta saadut kokemukset ovat hyviä seutukunnan kannalta. Toiminnan avulla on voitu lisätä tarpeisiin vastaavaa koulutusta sekä kehittää yritysten ja julkisen sektorin toimintaa.

Selvitystyön muut lähtökohdat ja oletukset

Selvitystyön lähtökohtana on ollut kartoittaa keskikarjalaisten kuntien, koulutus- ja kehittämisorganisaatioiden, edunvalvontajärjestöjen ja Työ- ja elinkeinotoimiston sekä korkeakoulujen, Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymän, Pohjois-Karjalan maakuntaliiton ja Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen edustajien näkemyksiä ja sitoutumista Keski-Karjalan osaamisen kehittämisestä seutukunnallisen koulutusneuvojan toiminnalla.

Päätoimisen koulutusneuvojan edellytykset:

1. soveltuva korkeakoulututkinto
2. riittävä ja monipuolinen työkokemus
3. Keski-Karjalan seutukunnan tunteminen
4. koulutusjärjestelmän ja elinkeinoelämän tunteminen
5. kokemus opinto-ohjauksesta ja neuvonnasta
6. hyvät työelämätaidot

Selvityksessä on koulutusneuvojan aiheuttamista kustannuksia arvioitaessa käytetty pohjana 75.000 euron vuosikustannuksia, joihin sisältyvät palkkakustannukset sivukuluineen, vuokra, toimisto- ja matkakustannukset sekä varaus tarvittavien asiantuntijapalvelujen hankkimiseen. Selvityksessä ei ole laskettu tai arvioitu koulutusneuvo-

jan toiminnasta saatavaa suoraa tai välillistä taloudellista hyötyä esimerkiksi kunnille tai elinkeinoelämälle.

Yhteenveto selvitystyössä esille nousseista asioista

Selvitystyön aikana keskusteltiin seuraavien organisaatioiden edustajien kanssa

- Itä-Suomen yliopisto, koulutus- ja kehittämisspalvelu Aducate, johtaja Esko Paakkola
- Joensuun seudun työ- ja elinkeinotoimisto, va. johtaja Kristiina Martikainen ja toimialapäällikkö Esko Moilanen
- Keski-Karjalan Jetina ry., toiminnanjohtaja Ilpo Jorasmaa
- Keski-Karjalan kehitysyritys Oy KETI, toimitusjohtaja Risto Hiltunen, projektipäällikkö Tapani Ignatius ja projektipäällikkö Päivi Kipinoinen
- Keski-Karjalan musiikkiopisto, rehtori Sirkka-Liisa Röppänen
- Keski-Karjalan työ- ja elinkeinotoimisto, johtaja Martti Pölönen
- Kesälahden kunta, kunnanjohtaja Jorma Turunen
- Kiteen evankelinen kansanopisto, apulaisrehtori Eeva Nygren
- Kiteen kaupunki, kehitysjohtaja Nina Holopainen ja sivistysjohtaja Ulla Huhtilainen
- Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu, rehtori Petri Raivo
- Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, yksikönpäällikkö Reijo Vesakoivu, ylitarkastaja Paula Hiltunen ja koulutusasiantuntija Eija Asikainen
- Pohjois-Karjalan kauppakamarin Keski-Karjalan paikallisvaliokunta, puheenjohtaja, toimitusjohtaja Ari Karhapää
- Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä, Ammattiopisto Kitee, rehtori Jaana Homanen
- Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä, Aikuisopisto, tiimikoordinaattori Riitta Väistö
- Pohjois-Karjalan maakuntaliitto, aluekehityspäällikkö Jarno Turunen
- Rääkkylän kunta, kunnanjohtaja Yrjö Eronen ja kehityssihteeri Raita Joutsensaari
- Tohmajärven kunta, kunnanjohtaja Olli Riikonen ja kansalaisopiston kurssisihteeri Merja Susi

Yhteenveto tarpeesta, sitoutumisesta ja ylläpitomallista

Yhtä lukuun ottamatta kaikissa tapaamisissa todettiin Keski-Karjalan seudullinen koulutusneuvoja tarpeelliseksi. Olennaiseksi nähtiin pysyvän ylläpitomallin löytyminen, koska jo Korkeakouluista uutta osaamista Keski-Karjalaan -hankkeessa on toimintaa kokeiltu. Erilaisilla pilotti- ja hankerahoituksilla toteutettavassa toimintamallissa koulutusneuvojan sitoutuminen pitkäjänteiseen työhön nähtiin ongelmalliseksi, koska työn jatkuvuudesta ei ole varmuutta.

Kolmanneksi painotukseksi muodostui se, että koulutusneuvojan tulee sijoittua Keski-Karjalassa toimivaan organisaatioon. Keskusteluissa nousi esille, että sijoituspaikka voisi olla joko Keski-Karjalan kehitysyhtiö Oy KETI tai Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymän Kiteen toimipiste. Koulutusneuvojan sijoittuminen KETI:n organisaatioon nähtiin kuitenkin parhaaksi vaihtoehdoksi yhtä haastateltua organisaatiota lukuun ottamatta. Tämän organisaation mielestä julkisen ja kolmannen sektorin tarpeet eivät tule otetuksi riittävästi huomioon, jos koulutusneuvoja sijoittuu seudullisen kehittämissyhtiön palvelukseen.

Edelleen tapaamisissa todettiin, että pysyvä koulutusneuvojan toimintamalli jatkaa Kuokka-hankkeessa aloitettua koulutuskoordinaattoritoimintaa ja Akseli-hankkeessa¹ käynnistettyä toimintaa vuoden 2013 jälkeen. Kahden kunnan edustajat olivat valmiita sitoutumaan asukasluvun mukaiseen rahoitusmalliin (3–3,50 euroa/asukas). Yhden kunnan edustajat kokivat rahoitusmallin liian raskaaksi kunnan talouden kannalta. Heidän mukaansa pääosa rahoituksesta pitäisi tulla Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymältä ja Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoululta. Yksi kunta voisi puolestaan ostaa tarvitsemansa koulutusneuvojan palvelut.

Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoululla ei ole mahdollisuutta rahoittaa erikseen Keski-Karjalan koulutusneuvojan toimintaa, koska se on sitoutunut koko maakuntaa palvelevan Pohjois-Karjalan maakuntakorkeakoulukoordinaattorin toiminnan ylläpitämiseen. Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun näkökulmasta nähdään realistisimpana Pielisen Karjalan malli, jossa seudulliset toimijat ottavat vastuun toiminnasta ja sen rahoittamisesta.

Selvitystyössä nousi selvästi esille seudullisen koulutusneuvojan tarpeellisuus Keski-Karjalassa. Kuitenkin nähtiin, että selvitystyön lähtökohtina olleiden asioiden saavuttaminen edellyttää pitkäjänteistä toimintaa.

Koulutusneuvojan toiminnasta saatavat hyödyt

Keskusteluissa nousi esille seuraavia hyötynäkökohtia:

1. Osaaminen lisääntyy yksilöiden ja elinkeinoelämän sekä julkisen ja kolmannen sektorin toimijoiden henkilöstön opiskelu- ja kouluttautumismahdollisuuksien avautumisella sekä niihin liittyvällä neuvonnalla ja ohjauksella.

¹ Akseli-hanke on Keski-Karjalan Kehitysyhtiö Oy KETI:n hallinnoima ESR-hanke, jonka tarkoituksena on turvata osaavaa työvoimaa Keski-Karjalan yrityksiin ja kehittää alueen työttömien ammatillista osaamista.

2. Yritysten ja koulutusorganisaatioiden vuorovaikutuksen lisääntyminen tarjoaa uusia kehittämismahdollisuuksia varsinkin pk-yrityksille (opiskelijatyöt, opin- näytteet, hanketoiminta).
3. Pitkäjänteisellä koulutusneuvojan toiminnalla on suoranaisia vaikutuksia kun- tatalouteen esimerkiksi pitkäaikaistyöttömien ja syrjäytymisvaarassa olevien koulutusneuvonnalla ja -ohjauksella.
4. Koulutusneuvojan toiminta tukisi maahanmuuttajien osaamisen kehittämistä ja integrointia yhteiskuntaan.
5. Joustavien ja tarvelähtöisten koulutusten kehittäminen lisääisi opiskelumahdol- lisuuksia Keski-Karjalassa ja samalla seutukunnan vetovoimaa.
6. Koulutusneuvoja täydentää TE-toimiston palveluja ja toisi ne lähelle myös Ki- teen ulkopuolisia asukkaita ja toimijoita, kun vuoden 2013 alussa toteutuva Pohjois-Karjalan Työ- ja elinkeinotoimisto keskittää palvelut Kiteelle.
7. Seudullinen koulutusneuvoja tukee Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuk- sille koordinoitavaksi ja vastuulle asetettua aikuisten koulutusneuvontaa ja -ohjausta.

Keski-Karjalan seudullisen koulutusneuvojan tehtävät

Edellä olevan perusteella voidaan todeta, että koulutusneuvoja:

1. Toimii aktiivisena seutukunnan koulutus-, osaamis- ja kehittämistarpeiden ko- koajana ja esille tuojana.
2. Tekee tunnetuksi aikuisopiskelun mahdollisuuksia.
3. Neuvoa ja ohjaa opiskelusta kiinnostuneita yhteistyössä TE-toimiston kanssa. Tuo koulutusneuvontaa ja ohjauspalveluja kaikkien kuntien alueelle.
4. Tukee yritysten ja julkisen sektorin henkilöstön kehittämistä yhteistyössä kou- lutusorganisaatioiden ja seudullisten toimijoiden kanssa.
5. Tukee yritysten kehittämistä yhdessä KETI:n yritysneuvonnan sekä koulutus- ja kehittämisorganisaatioiden kanssa.
6. Kehittää osaamis-, koulutus- ja kehittämistarpeisiin vastaavia joustavia palvelu- ja yhteistyössä oppilaitosten kanssa.

7. Kehittää yhteistyössä oppilaitosten ja seudullisten toimijoiden kanssa aikuisopiskelijoiden opinnoissa tarvittavia tukipalveluja.
8. Koordinoi Keski-Karjalaan kohdistuvaa koulutus- ja kehittämistoimintaan liittyvää hanketoimintaa.

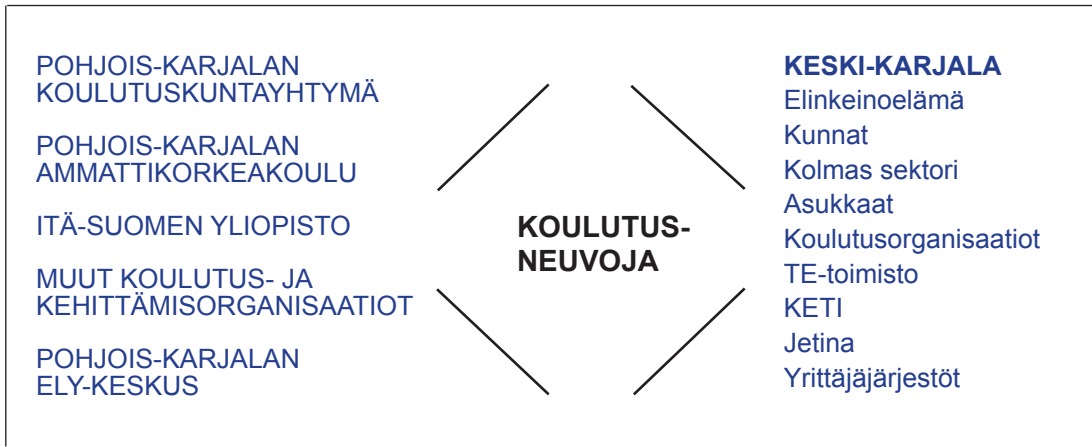
Keski-Karjalan seudullisen koulutusneuvojamallin yhteistyöverkosto

Koulutusneuvojan toiminta perustuu yhteistyöverkostoon (kuvio 2), jonka muodostavat:

- Kitee, Kesälahti, Rääkkylä ja Tohmajärvi
- Keski-Karjalan TE-toimisto
- Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä (Ammattiopisto Kitee, Pohjois-Karjalan aikuisopisto), Kiteen lukio, Kiteen evankelinen kansanopisto, Keski-Karjalan musiikkiopisto ja Keski-Karjalan kansalaisopisto
- Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu ja Pohjois-Karjalan maakuntakorkeakoulu
- Itä-Suomen yliopisto/Koulutus- ja kehittämisspalvelu Aducate
- Keski-Karjalan kehitysyritys Oy KETI
- Pohjois-Karjalan kauppakamarin Keski-Karjalan paikallisvaliokunta, ProAgria Pohjois-Karjala, MTK Pohjois-Karjala
- Keski-Karjalan Jetina ry
- Yrittäjäjärjestöt

Selvityksen yhteenveto

Yhtä lukuun ottamatta tapaamisissa nähtiin seutukunnan osaamisen kehittämistä tukevan koulutusneuvojan tehtävä hyväksi tai jopa välttämättömäksi. Toiseksi yhteiseksi näkemykseksi nousi, että esitettävä toiminta- ja ylläpitomalli pitää olla sellainen, että se takaa jatkuvan ja pysyvän toiminnan. Kolmanneksi painotukseksi muodostui se, että koulutusneuvojan tulee sijoittua Keski-Karjalassa toimivaan jo olemassa olevaan organisaatioon. Vaihtoehtoisina nousivat esille Keski-Karjalan kehitysyritys Oy KETI ja Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymän Kiteen toimipiste. Lisäksi korostettiin, että koulutusneuvojan palvelujen saatavuus on varmistettava koko seutukunnan alueella.

Kuvio 2. Koulutusneuvoja toimii Keski-Karjalan osaamisen kehittämiseen liittyvien tarpeiden aktiivisena kokoajana ja välittäjänä koulutus- ja kehittämisorganisaatioille.

Keski-Karjalan seutusopimuksessa on tahtotilana, että 2015 Keski-Karjalan seutukunta on elinvoimainen, dynaaminen ja vetovoimainen seutukunta (Keski-Karjalan seutusopimus 2007). Vetovoimaisen hyvinvoivan seudun tai alueen tunnusmerkkejä ovat inhimillinen pääoma, joka tarkoittaa pääoma tarkoittaa seudulla asuvien, työskentelevien tai opiskelevien henkilöiden osaamista, ja menestyvä elinkeinoelämä, joka takaa asukkaiden toimeentulon. Koulutusneuvojan toiminta osaamisen kehittäjänä pyrkii siihen, että Keski-Karjala säilyy hyvinvoivana ja vetovoimaisena seutukuntana sekä pystyy vastaamaan edessä oleviin haasteisiin.

Kuokka-hankkeessa luodun toimintamallin (liitteet 1. ja 2.) perusteella voi todeta, että Keski-Karjalaan tulisi palkata seudullinen koulutusneuvoja seuraavilla ehdoilla:

1. Keski-Karjalan kehitysyhtiö Oy KETI:n organisaatioon palkataan seudullinen koulutusneuvoja. Ylläpitomalli perustuu siihen, että koulutusneuvojan toiminnan perusrahoituksesta vastaavat KETI:n osakaskunnat väestöpohjansa mukaisessa suhteessa. Kuntarahoituksen osuutta pienentävät mahdollinen seutukunnan ulkopuolelta tuleva rahoitus ja hankerahoitus sekä palvelujen myynnistä saatavat tulot. Käytännössä tämä merkinnee enimmillään aiemman KETI:n KOKO-hanketoiminnan mukaista vuosittaista 3,50 euron rahoitusosuutta asukasta kohden osakaskunnilta.
2. Mikäli koulutusneuvojan toiminnan käynnistämiseksi päädytään määräaikaiseen rahoitusmalliin tai pilottiratkaisuun, toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi ennen toiminnan aloittamista kaikki toimijat sitoutuvat määräaikaisuuden tai koevaiheen jälkeiseen pysyvään toiminta- ja ylläpitomalliin.
3. Koulutusneuvoja aloittaa ylläpitomallista riippuen joko 1.9.2012 tai viimeistään vuoden 2013 alussa.

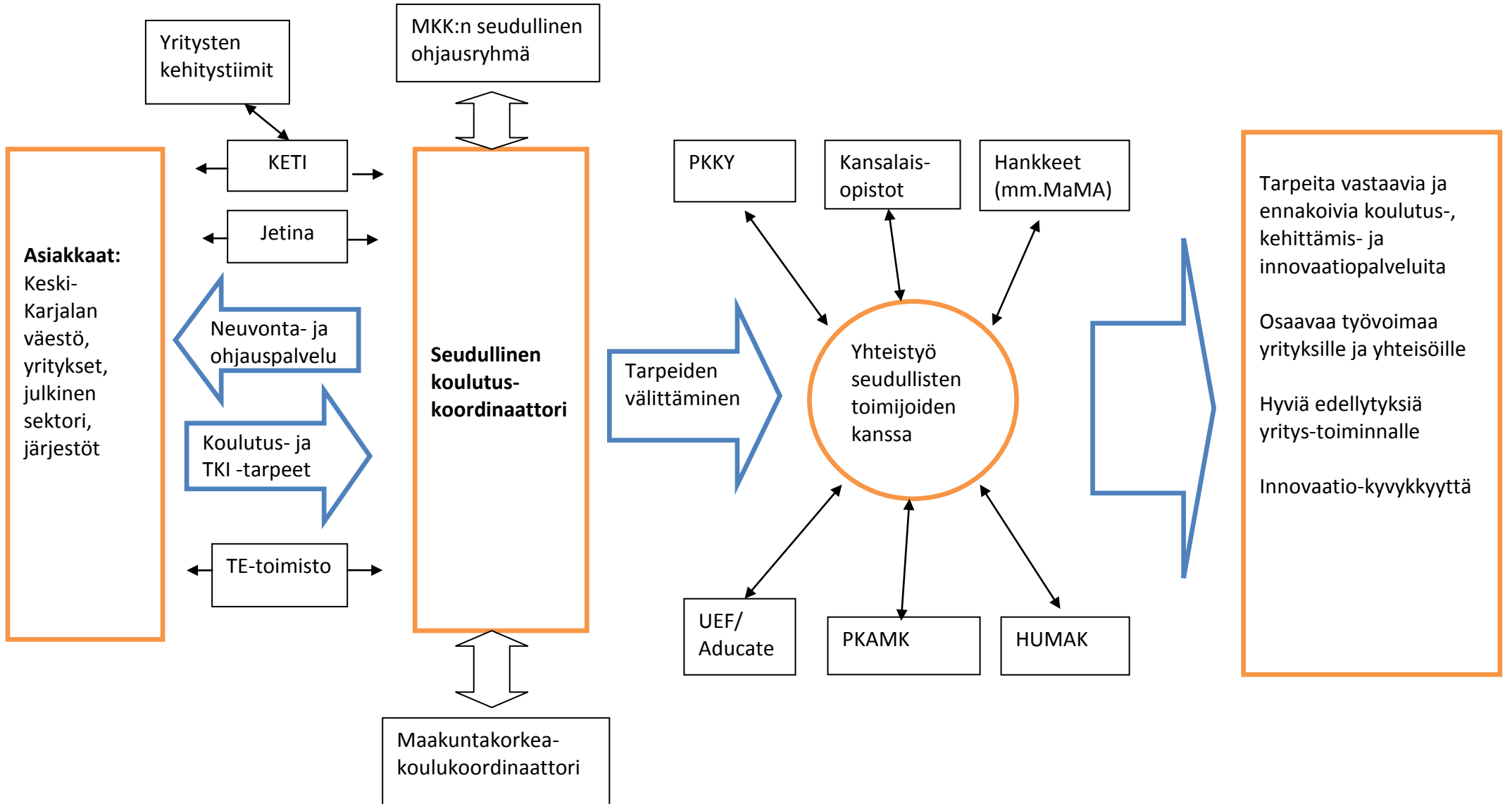
4. Koulutusneuvojan toiminnan koordinoinnista vastaa erikseen nimettävä ohjausryhmä, jossa ovat edustettuina kunnat, toisen asteen koulutus, vapaa sivistystyö, korkeakoulut, TE-toimisto ja KETI.
5. Koulutusneuvoja palkkaamisesta päättää Keski-Karjalan kehitysyritys Oy KETI, mutta jo tehtävän täyttämävaiheessa se toimii yhteistyössä yhteistyöverkoston edustajia (esimerkiksi ohjausryhmä).

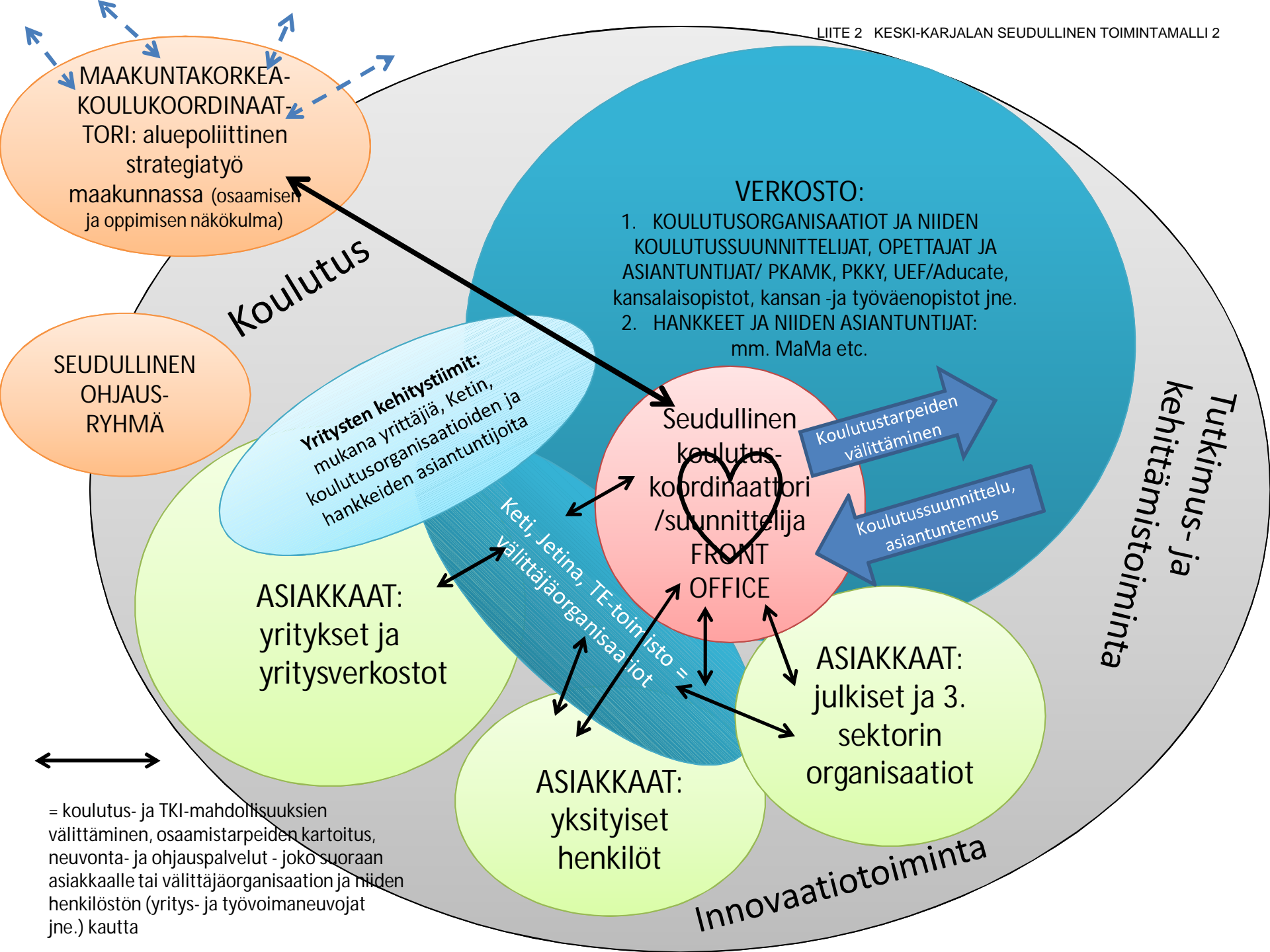
LÄHTEET

- Hirvonen, K. & Hyvärinen, T. (toim.) 2011. Korkeakouluista uutta osaamista. Opas yrityksille ja yhteisöille. Joensuu: Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun julkaisuja B:33. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-275-006-8>. 25.9.2012.
- Keski-Karjalan seutusopimus. 2007. Keski-Karjalan seutuvaltuusto. <http://www.keski-karjala.fi/dman/Document.phx?documentId=sy01708112444925&cmd=download>. 16.9.2012.
- Rintamäki, J. 2009. Uutta osaamista maaseudun yrityksille -selvityshanke Polvijärvellä: loppuraportti. Joensuu: Pohjois-Karjalan maakuntakorkeakoulu. http://www.pohjois-karjalanmaakuntakorkeakoulu.fi/pdf/mkk_polvijarvi.pdf. 20.9.2012.
- Sarkkinen, M. 2011. Käytäntölähtöisen innovaatiotoiminnan edistäminen Pielisen Karjalassa. Joensuu: Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun julkaisuja C:56. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-275-011-2>. 10.9.2012.
- Sneck, T., Huovari, J., Volk, R., Hannula, P. & Taivassalo, V. 2007. Matalan tuotavuuden alojen kehitys- ja innovaatiopolitiikka. Helsinki: Tekes. Teknologiaakatsaus 218/2007. http://www.tekes.fi/fi/document/42910/matala_tuotavuus_pdf. 20.9.2012.

Neuvonta ja ohjaus,
Kartoitus ja selvittäminen

Toteutus:
Koulutus, Tutkimus- ja kehittämistoiminta,
Innovaatiotoiminta

POHJOIS-KARJALAN AMMATTIKORKEAKOULUN C-SARJASSA ILMESTYNEITÄ JULKAISUJA

- C:61 Kortteli 48 - luova osaamisyhteisö 2011-2012. Loppuraportti. Niina Hattunen, Jouni Erola, Sirpa Hyttinen. 2012.
- C:60 KuTu - Kulttuurista tulevaisuutta. Loppuraportti. Niina Hattunen. 2012.
- C:59 Luova Pohjois-Karjala II. Loppuraportti. Niina Hattunen. 2012.
- C:58 Enterprise portals in e-learning. Jari Järvelä, Juha Kareinen, Jyri Pötry, Stanley Fobugwe. 2012.
- C:57 Klaavi-hanke. Musiikin perusteiden opetuksen verkostopohjainen kehittäminen. Raija Pesonen-Leinonen (toim.) 2012.
- C:56 Käytäntölähtöisen innovaatiotoiminnan edistäminen Pielisen Karjalassa. Minna Sarkkinen. 2011.
- C:55 Outdoors Finland -strategian mukainen matkailuaktiviteettien kehittäminen ja imagomarkkinointi Pohjois-Karjalassa. Raija Ruusunen & Tero Taatinen (toim.) 2011.
- C:54 Kurkistus kulisseihiin : Näkökulmia Pohjois-Karjalan elokuvamaailman rakentumiseen. Petri Raivo (toim.) 2011.
- C:53 Kalliojärven vesistöalueen järvi-altaiden vedelaatu ja fosforikuormitus vuonna 2010 sekä fosforimallitarkastelu kunnostussuunnittelun lähtökohdaksi. Tarmo Tossavainen. 2011.
- C:52 Kolin Purnulammen limnologinen tila vuonna 2010 kunnostussuunnittelun lähtökohdaksi: tutkimusraportti. Tarmo Tossavainen. 2011.
- C:51 Juuret Wärtsilän raudassa. Insinööri koulutusta 50 vuotta. 2011.
- C:50 Esiselvitys harjoittelu- ja työtilahotellin toteuttamisesta Joensuun seudulla. Toim. Teemu Turunen, Tuomas Turunen ja Niina Hattunen. 2011.
- C:49 Ageing in working life. Laitinen, Pertti et al. 2012.
- C:48 Luovat alat Pohjois-Karjalassa. Toim. Henna Liiri, Niina Hattunen ja Maria Kahreman. 2011.
- C:47 Mobiiliteknologia tuutoroinnin tukena. 2011.

Julkaisumyynti
Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu
Tikkarinne 9, 80200 Joensuu
julkaisut@pkamk.fi
<http://www.tahtijulkaisut.net>

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

Korkeakouluista uutta osaamista
KUOKKA
Keski-Karjalaan

Osaamisen kehittäminen Keski-Karjalassa seudullisen koulutusneuvojan toiminnalla -selvitys on toteutettu yhteistyössä asiantuntija Kari Kallbergin kanssa. Selvitystä varten on haastateltu 16 Keski-Karjalan ja Joensuun seudun koulutus-, kunta ja asiantuntijaorganisaatioita ja heidän yhteyshenkilöään. Selvityksen mukaan seutukunnan osaamisen kehittämistä tukevan koulutusneuvojan tehtävä nähdään tärkeänä. Selvitys toteutettiin osana Korkeakouluista uutta osaamista Keski-Karjalaan (KUOKKA) -hanketta. Hankkeen lähtökohtana oli Keski-Karjalan rakennemuutos ja sen asettamat haasteet osaamisen kehittämiseksi. Hankkeen tavoitteena oli tuoda koulutusta seudulle ja tiivistää yrittäjien ja opiskelijoiden yhteistyötä. Lähtökohtana oli nostaa osaamistasoa todellisista tarpeista syntyneellä koulutuksella. Hankkeen tavoitteena oli myös vakiinnuttaa Pohjois-Karjalan maakuntakorkeakoulun toimintaa Keski-Karjalassa.

Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun julkaisuja

C:65

ISBN 978-952-275-032-7

ISSN 1797-3856